

راه های ترویج ازدواج ساده با مهریه کم

حدیث مهدوری^۱

چکیده

ازدواج از جمله اموری است که در اسلام اهمیت ویژه ای دارد. براساس روایات اسلامی با ازدواج نیمی از ایمان فرد کامل می شود. اما با توجه به شرایط ازدواج و ملاک های خاصی را دارد که باید بر طبق آن ها انجام شود، از جمله اینکه ساده و روان برگزار شود. در اسلام ازدواج ساده به معنای پایه و اساس آن بر ساده زیستی و دوری از تجملات و پیروی از سیره ائمه باشد. در ضرورت نوشتن این تحقیق؛ کاهش هزینه های ازدواج و تسهیل تشکیل خانواده، کاهش نرخ طلاق و افزایش ثبات خانواده، افزایش جمعیت و مقابله با پیری جامعه و کاهش آسیب های اجتماعی ناشی از تأخیر در ازدواج می توان بیان کرد. بنابراین، دستاوردهای این مقاله نشان می دهد که راه های گسترش ازدواج ساده با داشتن مهریه کم با عدم سخت گیری والدین، پرهیز از تجمل گرایی، پرهیز از چشم و هم چشمی، آداب و رسوم غلط و ازدواج ساده، سنگین نگرفتن مهریه، کمک و همیاری، کاستن هزینه های اضافی، قناعت و ساده زیستی، تقویت اصل توکل و امید به خداوند می باشد.

کلیدواژه: ازدواج ساده، ترویج، راهکار، مهریه کم.

^۱ طلبه سطح دو، حوزه علمیه سیدالشهدا (علیه السلام)

مقدمه

ازدواج، یکی از مهم‌ترین مراحل زندگی انسان است که در اسلام نیز بر آن تأکید فراوان شده است. این ازدواج مقدس، بنیان خانواده را تشکیل می‌دهد و نقش مهمی در سلامت و سعادت فرد و جامعه دارد. در سال‌های اخیر، هزینه‌های بالای ازدواج، از جمله مهریه‌های سنگین، مانعی بر سر راه تشکیل خانواده برای بسیاری از جوانان شده است. مهریه، هدیه‌ای است که مرد در هنگام ازدواج به زن می‌دهد و نمادی از تعهد و مهر و محبت اوست؛ اما متأسفانه، در برخی جوامع، مهریه به یک رسم و رسوم سنگین تبدیل شده و به عاملی برای تجمل‌گرایی و چشم‌وهم‌چشمی تبدیل شده است؛ این مهریه‌های سنگین، نه تنها تشکیل خانواده را با مشکل مواجه کرده، بلکه منجر به افزایش طلاق و آسیب‌های اجتماعی ناشی از تأخیر در ازدواج شده است. از این رو، ترویج ازدواج ساده با مهریه کم به عنوان یک ضرورت اجتماعی مطرح می‌شود. بنابراین ازدواج ساده، ازدواجی است که در آن هزینه‌های اضافی و تشریفاتی حذف شده و بر ارزش‌های واقعی ازدواج، مانند مهر و محبت، صداقت و تعهد تأکید می‌شود. و مهریه کم نیز به معنای مهریه‌ای است که متناسب با توان مالی زوجین باشد و مانعی بر سر راه تشکیل خانواده ایجاد نکند. لذا تفاوت این مقاله با سایر پژوهش‌ها این است که به راه‌های ترویج ازدواج ساده با مهریه کم پرداخته شده است که از سایر این پژوهش‌ها متمایز می‌کند. در پیشینه این پژوهش، کتاب و مقالاتی در ارتباط با این موضوع نگاشته شده است و هرکدام از این پژوهش‌ها به یک بحث در ارتباط با موضوع پرداخته‌اند از جمله در کتاب: ازدواج آسان با مهارت‌های زندگی، نویسنده: ساسان سیادت، ۱۳۹۳، در این کتاب، به مبانی مهم ازدواج از دید قانون، عرف، سنت و شروط ضمن عقد بجای مهریه سنگین و قوانین مقررات در این زمینه به آن پرداخته است. در کتاب: ازدواج آسان و پایدار چرا و چگونه، نویسنده: معاونت پژوهش گروه تبلیغی حدیث هدایت، ۱۳۹۵، در این کتاب، ده جلسه سخنرانی با موضوع ازدواج است که با روشمند با چینی منطقی و عملی و روشی اقناعی برای طرح در محافل وعظ و خطابه بیان شده است. در مقاله: بررسی موانع و راهکارهای ازدواج آسان از منظر اسلام، مولف: فاطمه رضایی، ۱۳۹۷، در این مقاله، به بررسی موانع، اهمیت و راهکارهای ازدواج آسان از منظر اسلام که شامل واسطه‌گری، رواج فساد و ازدواج نا بهنگام پرداخته شده است. در مقاله: ضرورت ازدواج آسان در اسلام، مولف: محمد علی ابطحی فروشانی، ۱۴۰۳، در این مقاله، به بررسی مفهوم ازدواج و ویژگی‌های آن در حوزه اقتصادی و فرهنگی پرداخته است. ولی در این مقاله حاضر سعی بر آن شده است تا ضمن پرداختن به مفاهیم کلیدی پژوهش، به راه‌های ترویج ازدواج ساده با مهریه کم پرداخته شود.

۴-سوالات تحقیق

سوال اصلی

۱- راهکارهای کاهش مهریه و تسهیل ازدواج بر اساس آموزه‌های اسلامی چیست؟

سوالات فرعی

۱- جایگاه مهریه در اسلام و توصیه به کاهش آن چیست؟

۲- سیره پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) در کاهش مهریه چیست؟

۳- آسیب های مهریه سنگین در جامعه اسلامی چیست؟

۱. مفهوم شناسی

۱.۱ ازدواج

ازدواج برگرفته از واژه زوج به معنای جفت در مقابل فرد^۱ و به معنای قرین شدن با یکدیگر، شوهر کردن، زن گرفتن و زناشویی است. در فقه در همان معنای لغوی و عرفی به کار رفته است و به آن نکاح نیز گفته می شود.^۲

۲. مهریه

مهر به فتح میم در لغت، کابین با دست پیمان گویند و آن مالی است که زن بر اثر ازدواج مالک آن شود.^۳ لفظ مهر که جمع آن مهوَر است از ریشه مهر به ضمیم میم و فتح ها که واژه ی عربی است اخذ شده است.^۴ و در معنای دیگر در لغت به معنای جنسی است که در هنگام نکاح بر عهده شوهر قرار می گیرد و در اصطلاح حقوقی نیز مهر یا صدق مالی است که زن بر اثر ازدواج مالک آن می گردد و مرد ملزم به پرداخت آن به زن می شود. گونه هایی از مهریه پیش از اسلام نیز در قانون حمورابی و در میان زرتشتیان و ایران باستان و اعراب و یونانیان وجود داشته است ولی در میان مسیحیان چنین رسمی وجود ندارد.^۵

۲. جایگاه مهریه در اسلام و توصیه به کاهش آن

الف) مهریه به عنوان یک حق شرعی اما نه یک مانع

خداوند در قرآن کریم می فرماید: «وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدَقَاتِهِنَّ نِحْلَةً»^۶؛ «و مهریه زنان را به عنوان یک هدیه به آنان بدهید.» این آیه نشان می دهد که مهریه حق زن است، اما مقدار آن به توافق بستگی دارد و نباید تبدیل به یک مانع در ازدواج شود.

^۱ جوهری، الصحاح، ج ۱، ص ۳۲۰؛ ابن منظور، لسان العرب، ج ۲، ص ۲۹۱.

^۲ دهخدا، لغت نامه، ج ۸، ص ۱۱۴۵۴.

^۳ صفایی، حقوق خانواده، ج ۲، ص ۱۴۸.

^۴ خزائلی، احکام قرآن، ج ۱، ص ۴۷.

^۵ موسسه دائره المعارف فقه اسلامی بر مذهب اهل بیت (ع)، ج ۴، ص ۶۸۴.

^۶ نساء، ۴.

ب) توصیه به مهریه سبک

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «خَيْرُ الصَّدَاقِ أُيْسَرُهُ»؛ «بهترین مهریه، آسان‌ترین آن است.»^۱ در این حدیث، مهریه سبک به عنوان نشانه‌ای از برکت و سعادت ازدواج معرفی شده است. جمعی در محضر رسول اکرم (ص) بودند، زنی به حضور پیامبر (ص) آمد و عرض کرد: زَوْجَنِي؛ مرا همسر مردی قرار بده. پیامبر (ص) در میان آن جمع، اعلام کرد: چه کسی حاضر است همسر این زن گردد؟ مردی برخاست و گفت: من حاضر. مرا همسر او گردان. پیامبر (ص) به او فرمود: چقدر مهریه به او می‌دهی؟ او گفت: چیزی ندارم. پیامبر (ص) فرمود: نه، بدون مهر نمی‌شود. بار دیگر پیامبر (ص) اعلام کرد و باز کسی غیر از آن مرد، جواب نداد. پیامبر (ص) بار سوم اعلام کرد، باز تنها همان مرد جواب داد. پیامبر (ص) به او فرمود: آیا چیزی از قرائت آیات قرآن می‌دانی؟ او گفت: آری. پیامبر (ص) فرمود: مهریه این زن را همان اندازه از قرائت آیات قرآن که میدانی قرار دادم تا به این زن بیاموزی. او قبول کرد و ازدواج آن‌ها به سادگی انجام گرفت.^۲

این‌گونه ازدواج‌های آسان، حتی بعد از عصر پیامبر و در عصر امام باقر که اقتصاد جامعه خوب بود، نیز رواج داشته است. مثلاً از امام باقر (علیه السلام) سؤال شد: مردی با زنی ازدواج کرده و مهریه همسرش را یاد دادن قرائت یک سوره از قرآن قرار داده است؛ ولی قبل از آمیزش، آن زن را طلاق داده، با اینکه آن سوره قرآن را به او یاد داده است (با توجه به اینکه اگر کسی همسرش را قبل از آمیزش، طلاق دهد، طلبکار نصف مهریه است) در اینجا چه کند؟

امام باقر (علیه السلام) در پاسخ فرمود: مرد، نصف مزد یاد دادن قرائت آن سوره قرآن را از زن می‌گیرد.^۳ قابل توجه اینکه با آن همه تأکید در مورد آسان‌سازی ازدواج و کم نمودن مهریه، اسلام به بانوان نوید می‌دهد که در صورت بخشش مهریه خود، پاداش بسیاری در پیشگاه خداوند دارند. در این مورد، پیامبر (صلی الله علیه و آله) فرمود: هر بانویی که قبل از آمیزش با شوهرش، مهریه خود را به او ببخشد، خداوند برای هر دیناری، پاداش آزاد کردن یک برده را به آن بانو می‌دهد. شخصی پرسید: اگر بعد از آمیزش ببخشد چگونه است؟ پیامبر (ص) در پاسخ فرمود: چنین کاری نشانه دوستی صمیمانه و مهرانگیز است.^۴

^۱ مجلسی، بحار الانوار، ج ۱۰۳، ص ۳۴۸.

^۲ حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۳-۴.

^۳ فروع کافی، ج ۵، ص ۳۸۲.

^۴ همان.

۳. سیره پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) در کاهشی مهریه

پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) نه تنها در راه از بین بردن سنت جاهلی درباره ازدواج و ملاک قرار دادن «ایمان» به عنوان هم شأن بودن دختر و پسر، بلکه به آسان گیری در مورد مهریه - که یکی از مشکلات مهم درباره ازدواج است -، مبارزه کرده و با عمل به آن، عالم بشریت را راهنمایی کرده است. با این که در زمان پیامبر بیشترین مهریه، مهرالسنة بوده، مهریه ای که پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) و ائمه اطهار (علیه السلام) برای زنان و دختران خود و خانواده خودشان تعیین می کردند و در طول بیش از دویست سال هیچ تغییری ندادند. برخلاف ما مسلمانان که مهریه را با تورم پیش می بریم. پیامبر رحمت (صلی الله علیه و آله) کسانی را با مهریه یک انگشتر، تعلیم سوره هایی از قرآن، حتی یک سوره از قرآن و یک درهم و یک مشت گندم و یا در برابر یک جفت کفش تأیید کرده است. پس از پیامبر رحمت، در زمان ائمه اطهار (علیه السلام) نیز همان روش پیامبر و آسان گیری در مهریه مرسوم بوده است و از احادیثی که از ائمه نقل شده، استفاده می شود که مهم این است که طرفین راضی باشند. کم باشد یا زیاد؛ «قال الصادق (علیه السلام): الصّدّاقُ ما تراضيا علیه قلٌّ أو کثرٌ». فقط چیزی که روی آن تأکید شده، این است که پول نقد یا جنس، اگر مورد مهریه قرار می گیرد، باید ارزش داشته باشد. چنان که امام صادق (علیه السلام) فرموده است: مهریه هر آن چیزی است که ارزش داشته باشد. بالاخره از فرمایشات ائمه اطهار (علیه السلام) استفاده می شود که زمان پیامبر و زمان خود آن ها مهریه ای که برای دختران و زنان خود و اطرافیان و مسلمانان معمول بوده، مهرالسنة (یعنی پانصد درهم نقره) بوده است نه مهریه های نجومی و خارج از عرف معمول که باعث پر شدن زندان ها شود که امروزه با این مشکل روبه رو هستیم.^۱

الف) مهریه حضرت زهرا (س) و تأکید بر سادگی ازدواج

پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) نه تنها در راه از بین بردن سنت جاهلی درباره ازدواج و ملاک قرار دادن «ایمان» به عنوان هم شأن بودن دختر و پسر، بلکه به آسان گیری در مورد مهریه که یکی از مشکلات مهم درباره ازدواج است، مبارزه کرده و با عمل به آن، عالم بشریت را راهنمایی کرده است. با این که در زمان پیامبر بیشترین مهریه، مهرالسنة بوده، مهریه ای که پیامبر گرامی اسلام و ائمه اطهار برای زنان و دختران خود و خانواده خودشان تعیین می کردند و در طول بیش از دویست سال هیچ تغییری ندادند. برخلاف ما مسلمانان که مهریه را با تورم پیش می بریم. پیامبر رحمت (ص) کسانی را با مهریه یک انگشتر، تعلیم سوره هایی از قرآن، حتی یک سوره از قرآن و یک درهم و یک مشت گندم و یا در برابر یک جفت کفش تأیید کرده است.^۲

^۱ پایگاه اطلاع رسانی حوزه، سیره پیامبر در ازدواج، ۱۳۹۸/۸/۱۸.

^۲ پایگاه اطلاع رسانی حوزه، سیره پیامبر در ازدواج، ۱۹.

است. ممکن است جوان، الان هم امکانات مالی مناسبی نداشته باشد، اما ان شاءالله بعد از ازدواج خدای متعال گشایش می دهد. ازدواج جوان ها را متوقف نکنند؛ من خواهش می کنم که پدرها و مادرها به این مسئله توجه کنند.

البته یکی از مسائل مهم این است که رسم خواستگاری رفتن و وساطت کردن برای ازدواج دخترها، متأسفانه کمرنگ شده؛ این چیز لازمی است. افرادی هستند سابق ها همیشه معمول بود، حالا هم با کثرت نسل جوان در جامعه ما، باید این رواج داشته باشد- پسرهایی را می شناسند، به خانواده دختر معرفی می کنند؛ دخترهایی را می شناسند، به خانواده پسر معرفی می کنند؛ تسهیل می کنند و آماده سازی می کنند ازدواج را؛ این کارها را میکنند. هرچه که ما بتوانیم در جامعه مسئله مشکل جنسی جوان ها را حل کنیم، این به نفع دنیا و آخرت جامعه ما است؛ به نفع دنیا و آخرت کشور ما است؛ بعد هم برای مسئله نسل که من رویش خیلی تکیه دارم [مهم است].^۱

(احیای واسطه گری در ازدواج

«بعضی از تصورات و سنت های غلط در مورد ازدواج وجود دارد که اینها دست و پاگیر است، مانع از رواج ازدواج جوان ها است؛ این سنتها را باید عملاً نقض کرد. شما که جوانید، مطالبه کنید، پرنشاطید، پیشنهادکننده نقض خیلی از عادت ها و سنت ها هستید، به نظر من این سنت های غلطی را هم که در زمینه ازدواج وجود دارد، بایستی شماها نقض کنید؛ این هم یک مسئله است که من تأکید آن را لازم می دانم. البته در گذشته معمول بود که برای ازدواج، افراد خیر و مؤمنی پیدا می شدند، واسطه گری می کردند، دخترهای مناسب را، پسرهای مناسب را، معرفی می کردند، ازدواج ها را راه می انداختند؛ این کارها باید انجام بگیرد؛ باید واقعاً در جامعه یک حرکتی در این زمینه به وجود بیاید.»^۲

(پرهیز از اسراف در مراسم ازدواج

«بعضی از مردم با این کاری که می شود با آن ثواب برد، گناه می برند. با اسراف هایی که می کنند، با خلاف هایی که انجام می دهند، با آمیختن این عمل حسن و حسنه به کارهای حرامی که انجام می دهند. حرام همه اش هم این نیست که محرم و نامحرم و این چیزها باشد. آنها هم البته حرام است، اما ریخت و پاش زیادی هم حرام است. اسراف حرام است. سوزاندن دل مردمی که ندارند در مواردی واقعاً حرام است. زیاده روی کردن، حرام و حلال کردن برای این که بتواند جهیزیه دخترش را فراهم کند، اینها حرام است.»^۳

^۱ خامنه ای، در دیدار رضائی با جمعی از دانشجویان، ۱۳۹۴/۴/۲۰.

^۲ همان، ۱۳۹۳/۵/۱.

^۳ خامنه ای، در دیدار در مراسم خطبه عقد، ۱۳۷۶/۱۱/۹.

ش) ازدواجی مانند ازدواج حضرت فاطمه زهرا (س)

«ازدواج‌ها در دوران انقلاب و به برکت آن آسان شد؛ چون تشریفات و سخت‌گیری‌ها کم شد. نگذارید دوباره به خانه اول برگردیم. پدران و مادران، نسبت به مقدمات غیر لازم ازدواج سخت‌گیری نکنند؛ جوانان که سخت‌گیری‌ای ندارند. بگذارند ازدواج اسلامی انجام بگیرد. بگذارند ازدواج برای دختر مسلمان و زن جوانی که در محیط اسلامی است، مثل ازدواج فاطمه زهرا (س) باشد؛ ازدواجی با پیوند عشقی معنوی و الهی و جوششی بی‌نظیر میان زن و مرد مؤمن و مسلمان و همکاری و همسری به معنای واقعی بین دو عنصر الهی و شریف، اما بیگانه از همه تشریفات و زر و زیورهای پوچ و بی‌محتوای ظاهری. این است ازدواج درست زن مسلمان و تربیت‌فرزند و اداره محیط خانه و البته اندیشیدن و پرداختن به همه چیز جامعه و دین و دانش و فعالیت اجتماعی و سیاسی. اسلام، این است.»^۱

«من گمان می‌کنم این که در جهیزیه حضرت زهرا (علیهاالسلام) این قدر سادگی رعایت شد... این حد را حفظ کردند. این یک جنبه نمادین داشت. برای این که بین مردم مبنا و پایه‌ای باشد برای عمل به آن، تا دچار این مشکلاتی که بر اثر زیاده‌روی‌ها پیش می‌آید، نشوند.»^۲

دست کم نگرفتن موانع فرهنگی در ازدواج

«مسئله اشتغال با مسئله ازدواج ارتباط هم دارد و یکی از موانع ازدواج، همین مسئله اشتغال است؛ لیکن در مورد ازدواج، من عرض کنم: عزیزان من، موانع فرهنگی ازدواج را دست کم نگیرید. ازدواج برای جوانان لازم است و جوانان هم آن را می‌خواهند. البته موانعی هم وجود دارد، ولی همه موانع، اقتصادی نیست. موانع اقتصادی بخشی از مشکل است. عمده، موانع فرهنگی است عادت‌ها، تفاخرها، تکاثرها، چشم و هم‌چشمی‌ها، تجمل‌طلبی‌ها – این هاست که یک مقدار نمی‌گذارد آن کاری که باید انجام گیرد، صورت پذیرد. باید شما و خانواده‌هایتان این گره‌ها را باز کنید. من از ازدواج‌های دانشجویی که هر سال برگزار می‌شود، بسیار خشنود و خرسندم. اگر عادت کنند که ازدواج‌ها را ساده، بی‌پیرایه و بی‌تشریفات انجام دهند، فکر می‌کنم که بسیاری از مشکلات حل خواهد شد. اساس ازدواج در اسلام بر سادگی است. در اوایل انقلاب نیز همین طور بود؛ منتها متأسفانه این فرهنگ تکاثر و تفاخر و سرمایه‌داری یک خرده کار را مشکل کرد. متأسفانه بعضی از مسئولان هم با ازدواج‌های کذایی خانواده‌هایشان، مشکلاتی را درست کردند.»^۳

س) پرهیز از تفکرات غلط مانند لزوم داشتن ملک و شغل برای ازدواج

^۱ خامنه‌ای، دیدار با جمع کثیری از بانوان، ۱۳۶۸/۱۰/۲۶.

^۲ همان، در مراسم خطبه عقد، ۱۳۷۷/۴/۱۸.

^۳ خامنه‌ای، در جمع دانشجویان و اساتید دانشگاه صنعتی امیرکبیر، ۱۳۷۹/۱۲/۹.

«بلاشک یکی از چیزهایی که باروری را محدود می کند، بالا رفتن سن ازدواج است؛ خب، این یکی از کارهایی است که باید در کشور فکر بشود. چرا سن ازدواج در کشور ما بالا رفته؟ مگر جوان هفده ساله، هجده ساله، نوزده ساله، احتیاج ندارد به اطفاء نیاز جنسی و غریزه جنسی؟ ما باید به این فکر کنیم. خب، از آن طرف می گویند که اینها خانه ندارند، شغل ندارند، درآمد ندارند؛ ببینیم چگونه می شود کاری کرد که همه اینها با هم جمع بشود. ما نباید تصوّر بکنیم که حتماً بایستی یک نفری یک خانه ملکی داشته باشد، یک شغل درآمداری داشته باشد، بعد ازدواج بکند؛ نه، «إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ»؛ «این قرآن است که با ما دارد این جور حرف می زند.»^۱

(ح) خرید نکردن از مراکز معروف به گرانی

«این دختر خانم ها که می خواهند جهیزیه درست کنند، برای خرید اسباب سر عقد و جهیزیه، توی این دکان های گران قیمت بعضی از جاهای تهران، آن محلات گران قیمت که معروف است نمی خواهیم البته اسم بیاورم من می شناسم کجاست که دکان هایش معروف است به جنس گران، اصلاً طرف آنها پا نگذارند. بروند آنجاهایی که معروف به گرانی نیست. این طور نباشد که داماد بیچاره را دنبالش راه بیندازند برای خرید عروس و خرید عقد. متأسفانه از این کارها می کنند.»^۲

(م) پرهیز از خرید لباس عروس گران قیمت

«بعضی ها لباس عروس گران قیمت می خرند. نه! چه لزومی دارد. حالا لباس عروس می خواهند، بعضی ها لباس عروس را می روند کرایه می کنند. چه مانعی دارد؟ ننگ دارد؟ نه! چه ننگی؟ چه مانعی دارد؟ بعضی ها این را ننگ می دانند. ننگ این است که انسان یک پول گزافی بدهد، یک چیزی بخرد که یک بار آن را مصرف کند، بعد بیندازد دور. یک بار مصرف! آن هم با این وضعی که بعضی مردم دارند.»^۳

^۱ همان، در دیدار با اعضای همایش ملی تغییرات جمعیتی و نقش آن در تحولات مختلف جامعه، ۱۳۹۲/۸/۶.

^۲ همان، در مراسم خطبه عقد، ۱۳۷۲/۳/۱۹.

^۳ خامنه ای، در مراسم خطبه عقد، ۱۳۷۴/۱۰/۴.

نتیجه‌گیری

در این مقاله آنچه که بیان شد که دستورات دینی برخی اعمال هستند که از ارزش ویژه‌ای برخوردارند هم از این نظر که خود عمل دارای ارزش بسیاری است و هم از این منظر که زمینه ساز سایر اعمال ارزشی فرد قرار می‌گیرد، ازدواج یکی از این امور است. ازدواج به هنگام و درست که به شیوه اسلامی و آسان صورت بپذیرد می‌تواند در روحیه افراد و به طبع در ساختار اجتماعی دارای اثر مثبت فراوانی باشد. ازدواج به موقع جوانان سبب می‌شود تا میزان پایداری آنها به دین و مسئولیت‌های فردی و اجتماعی زیاد گردد که این خود رشد و امنیت اجتماعی را در پی دارد. خانواده‌ها و مسئولین فرهنگی باید تلاش کنند تا ازدواج آسان اسلامی را در جامعه تبدیل به یک فرهنگ نمایند به طوری که برگزاری هر نوع مجلس عروسی جز در قالب ازدواج آسان اسلامی ضد ارزش تلقی گردد. بر همین اساس رسانه‌های جمعی به خصوص تلویزیون و شبکه‌های اجتماعی با توجه به تاثیر زیاد خود در فرهنگ سازی منش فردی و اجتماعی باید در این راستا گامی موثر برداشته و با ساختن فیلم و همایش و مستند و حتی پیام‌های کوتاه فرهنگی اسلامی ازدواج آسان را تبلیغ نمایند تا جوانان مسلمان به آن سمت هدایت شوند که این خود می‌تواند زمینه ساز بسیاری از شکوفایی‌های فردی و اجتماعی در همه عرصه‌ها گردد. مبلغان دینی باید بکوشند تا ضمن بیان سیره امامان معصوم و علما به فرهنگ سازی در این زمینه اقدام نمایند تا ان شاء الله جوانان ضمن شناخت کامل الگوهای دینی حرکت زندگی خود را در مسیر حرکت زندگی ائمه قرار دهند. زیرا آرامش و امنیت اجتماعی افراد مدیون آرامش و امنیت خانوادگی است و این پدید نمی‌آید مگر با انتخاب صحیح و پی‌ریزی صحیح بنیان خانواده که اولین بناهای آن برگزاری ازدواج آسان است.

منابع

*قرآن کریم

- ۱- ابن بابویه، محمد بن علی، **من لایحضره الفقیه**، ج ۳، نشر: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۷.
- ۲- ابن منظور، محمد بن مکرم، **لسان العرب**، ج ۲، دارصادر، بیروت، ۱۳۶۹.
- ۳- ترمذی، محمد بن عیسی، **جامع الصحیح**، ج ۳، نشر: موسسه انتشاراتی حسینی اصل، ۱۳۹۹.
- ۴- جوهری، اسماعیل، **الصحاح**، ج ۱، نشر: دار العلم للملایین، بیروت، ۱۴۰۷ ق.
- ۵- حرعاملی، محمد بن حسن، **وسائل الشیعہ**، ج ۲۱، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۳۹۴.
- ۶- خزائلی، محمد، **احکام قرآن**، ج ۱، نشر: بدرقه جاویدان، ۱۳۸۴.
- ۷- دهخدا، علی اکبر، **لغت نامه**، ج ۸، نشر: روزنه، موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
- ۸- صفایی، حسین، **حقوق خانواده**، ج ۲، نشر: موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۶.
- ۹- صدوق، محمد، **من لایحضره الفقیه**، ترجمه: صدرالدین بلاغی، نشر: انتشارات دارالکتب الاسلامیه، چاپ دوم، ۱۳۸۷ ه.ش.
- ۱۰- کلینی، محمد بن یعقوب، **الکافی**، نشر: موسسه دارصعب و دار التعارف، بیروت، چاپ: چهارم، ۱۴۰۱ ه.ق.
- ۱۱- موسسه دائره المعارف فقه اسلامی بر مذهب اهل بیت (ع)، **فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت (علیه السلام)**، ج ۴، نشر: موسسه دایره المعارف فقه اسلامی، ۱۳۹۸.
- ۱۲- محمد صالح، محمد هادی، **فروع کافی**، ج ۵، نشر: قم: موسسه دارالحديث العلمیه والثقافیه، مرکز للطباعه والنشر، ۱۳۸۸.
- ۱۳- مجلسی، محمدباقر، **بحار الانوار**، نشر: موسسه الوفاء، بیروت، چاپ: دوم، ۱۴۰۳ ه ق
- ۱۴- هندی، علی، **کنز العمال**، نشر: موسسه مکتبه التراث الاسلامی، بیروت، چاپ: اول، ۱۳۹۷ ه ق.

سایت

<https://farsi.khamenei.ir>